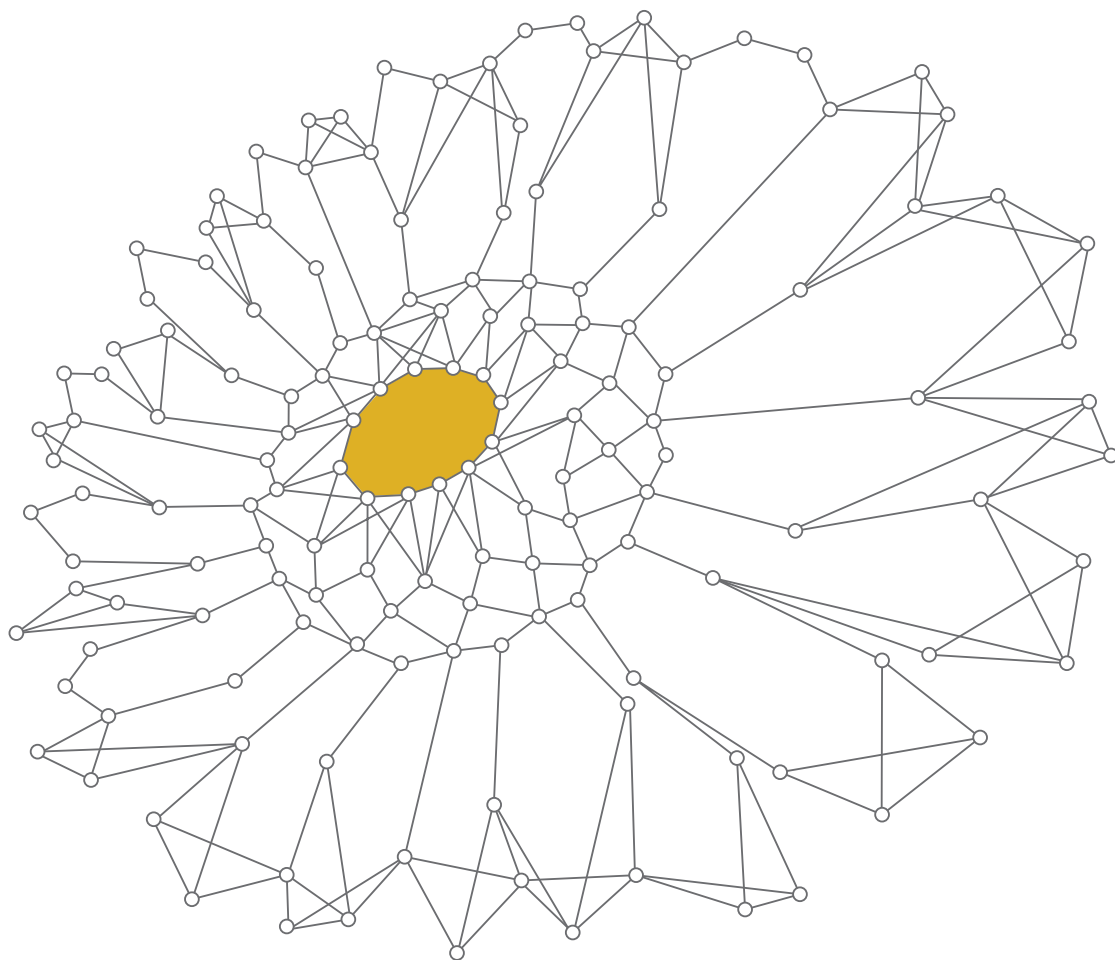

British Embassy
Hanoi

Phòng Thương mại
và Công nghiệp Việt Nam

Rà soát pháp luật Việt Nam với các cam kết của
Hiệp định Đối tác Xuyên Thái Bình Dương (TPP)
về Sở hữu trí tuệ

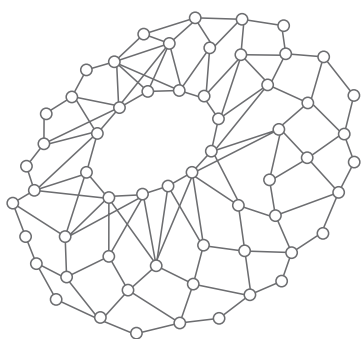

Nhà xuất bản
Công thương

PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
TRUNG TÂM WTO VÀ HỘI NHẬP

TS. Nguyễn Thị Thu Trang (chủ biên)

Rà soát pháp luật Việt Nam với các cam kết của
Hiệp định Đối tác Xuyên Thái Bình Dương (TPP)
về **Sở hữu trí tuệ**

Lời mở đầu

Hiệp định Đối tác Xuyên Thái Bình Dương (TPP), Hiệp định thương mại tự do thế hệ mới giữa 12 nước hai bờ Thái Bình Dương, trong đó có Hoa Kỳ, là một trong các Hiệp định thương mại lớn nhất mà Việt Nam từng tham gia đàm phán và ký kết trong thời gian qua.

Mặc dù đã có diễn biến không thuận trong việc phê chuẩn TPP từ phía Hoa Kỳ, thành viên lớn nhất của TPP (với quyết định của Tổng thống Hoa Kỳ Donald Trump rút nước này ra khỏi TPP tháng 1/2017), Hiệp định này vẫn đang được các nước thành viên khác mong muốn tiếp tục bằng cách này hay cách khác, theo các kịch bản khác nhau, với đầy đủ 12 thành viên hoặc thêm, bớt các thành viên. Cho tới nay, chưa rõ kịch bản nào cho TPP sẽ trở thành hiện thực. Mặc dù vậy, đối với Việt Nam, dù là kịch bản nào thì việc đánh giá và chuẩn bị cho những cam kết trong TPP vẫn là rất có ý nghĩa. Trong các kịch bản tích cực, với TPP có hiệu lực sau một thời gian, việc chuẩn bị này sẽ giúp tận dụng tối đa các cơ hội về kinh tế mà Hiệp định này hứa hẹn mang lại. Trong kịch bản xấu, với TPP hoàn toàn bị bỏ qua thì việc rà soát rà soát, đánh giá hệ thống chính sách pháp luật thương mại của Việt Nam dựa vào các tiêu chuẩn hiện đại trong TPP cũng sẽ rất có ý nghĩa để tiếp tục cải cách thể chế kinh tế ở Việt Nam, qua đó thúc đẩy dòng vốn đầu tư hiệu quả, xây dựng niềm tin và tạo cơ sở phát triển bền vững nền kinh tế Việt Nam.

Một trong những chế định gây tranh cãi nhất trong quá trình đàm phán TPP và cũng là chế định đồ sộ nhất trong văn kiện kết thúc đàm phán TPP là sở hữu trí tuệ (SHTT). Trong tổng thể, các tiêu chuẩn về SHTT trong TPP là rất cao so với mặt bằng pháp luật SHTT ở Việt Nam và theo hướng bảo hộ chủ thể quyền (chủ sở hữu quyền SHTT). Trong khi đó, các doanh nghiệp và cộng đồng dân cư ở Việt Nam lại chủ yếu thuộc nhóm sử dụng các sản phẩm SHTT, với lợi ích ngược lại với lợi ích của các chủ thể quyền. Vì vậy, về mặt logic, nếu không buộc phải thực hiện các cam kết về SHTT trong TPP, Việt Nam không nên tự nguyện chủ động thực hiện các cam kết về SHTT trong TPP.

Tuy nhiên, trong phần lớn các kịch bản khả thi thì TPP có thể vẫn có hiệu lực theo một cách nào đó, toàn phần hoặc một phần. Do đó việc chuẩn bị sẵn cho cam kết TPP là không thừa, đặc biệt là lĩnh vực SHTT, lĩnh vực phức tạp và việc thực thi, nếu có, cần một thời gian chuyển đổi không ngắn.

Hơn nữa, với nhiều cam kết về SHTT tương tự nhau trong TPP và trong Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – EU (EVFTA) ngay cả khi TPP không có hiệu lực với Việt Nam thì Việt Nam cũng vẫn phải thực thi nhiều tiêu chuẩn về SHTT trong TPP thông qua việc thực thi EVFTA.

Rà soát pháp luật Việt Nam với các cam kết TPP về SHTT này được Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) thực hiện với các phân tích về mức độ tương thích giữa pháp luật Việt Nam với các cam kết từ góc độ lợi ích của doanh nghiệp Việt Nam, qua đó đề xuất giải pháp đảm bảo tuân

thủ Hiệp định theo cách có lợi nhất cho các doanh nghiệp Việt Nam. Các đề xuất khuyến nghị trong Rà soát được thực hiện với suy đoán là TPP có hiệu lực và chỉ có ý nghĩa sau thời điểm TPP có hiệu lực. Tuy nhiên, trong một số trường hợp nhất định, khi việc thực hiện một cam kết nhất định là có lợi cho các chủ thể ở VN thì các đề xuất được nêu rõ là để áp dụng ngay trong thời gian tới, với các ghi chú cụ thể. Ngoài ra, Rà soát này được thực hiện sau *Rà soát pháp luật Việt Nam với các cam kết về SHTT trong EVFTA* mà VCCI đã triển khai trước đó, vì vậy Rà soát này còn đồng thời so sánh các cam kết TPP và EVFTA về cùng các vấn đề trong chế định SHTT và đánh giá mức độ tương đồng cũng như khác nhau của hai Hiệp định này ở các khía cạnh cụ thể.

Đây là Rà soát nằm trong chuỗi 09 Rà soát pháp luật Việt Nam với các cam kết TPP và EVFTA trong các lĩnh vực thể chế quan trọng lĩnh vực quan trọng (bao gồm Đầu tư, Mua sắm công, Sở hữu trí tuệ, Hải quan và tạo thuận lợi thương mại, Minh bạch, Mở cửa thị trường dịch vụ) do Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) thực hiện trong khuôn khổ 02 giai đoạn của Chương trình Rà soát pháp luật Việt Nam với các cam kết về thể chế trong các Hiệp định thương mại tự do thế hệ mới với sự hỗ trợ của Đại sứ quán Anh và Bắc Ai-len tại Việt Nam.

Hy vọng rằng Báo cáo Rà soát này sẽ là nguồn thông tin bổ trợ hữu ích cho quá trình rà soát pháp luật chuẩn bị phê chuẩn và thực thi TPP và EVFTA cũng như cho các nỗ lực tiếp tục cải cách môi trường đầu tư kinh doanh Việt Nam của Chính phủ, Quốc hội cũng như các đơn vị liên quan.

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam trân trọng cảm ơn Đại sứ quán Anh và Bắc Ai-len đã hỗ trợ VCCI trong việc thực hiện Chương trình rất có ý nghĩa này./

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam
Trung tâm WTO và Hội nhập

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam trân trọng cảm ơn:

Các chuyên gia tham gia Rà soát:

1. Ông Phạm Duy Khương – Luật sư Công ty luật SB LAW
2. Ông Quách Minh Trí – Luật sư Công ty luật Baker & McKenzie

Các chuyên gia bình luận:

3. Bà Nguyễn Thị Thanh Hà – Trưởng phòng Phòng Pháp chế, Cục Sở hữu trí tuệ - Bộ Khoa học và Công nghệ; Trưởng nhóm đàm phán TPP về Sở hữu trí tuệ, Đoàn đàm phán TPP Việt Nam
4. Bà Nguyễn Thị Thu – Luật sư Công ty InvestConsult Group
5. Ông Trần Quang Phương – Luật sư Công ty luật Trần & Trần

Mục lục

Lời mở đầu	5
Phần thứ nhất: Tổng hợp kết quả rà soát	11
I. Mục tiêu và bối cảnh Rà soát	12
II. Giới hạn phạm vi rà soát	14
1. Về các cam kết về SHTT trong TPP, EVFTA	14
2. Về pháp luật Việt Nam về sở hữu trí tuệ	14
III. Tổng hợp kết quả Rà soát và các Kiến nghị	16
1. Kết quả so sánh các cam kết TPP và EVFTA về SHTT	16
2. Kết quả rà soát tính tương thích của pháp luật Việt Nam với các cam kết TPP về SHTT	19
Phần thứ hai: Bảng Rà soát tóm tắt	27
Phần thứ ba: Bảng Rà soát chi tiết	63